

Prof. zw. dr hab. Ewa Komorowska
Instytut Filologii Słowiańskiej
Uniwersytetu Szczecińskiego

Szczecin, 17 sierpnia 2026 r.

OCENA DOROBKU NAUKOWEGO, OSIĄGNIĘĆ NAUKOWO-ORGANIZACYJNYCH
I DYDAKTYCZNYCH W POSTĘPOWANIU
O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO
PANI DOKTOR AGACIE PIASECKIEJ

Pani Doktor Agata Piasecka jest absolwentką Uniwersytetu Łódzkiego. W 2000 roku uzyskała tytuł magistra filologii rosyjskiej na podstawie pracy magisterskiej pt. *Мурьяницы. Семантико-грамматический анализ русских анекдотов о любителях алкоголя*. Praca została przygotowana pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Kazimierza Bajora. Praca magisterska oceniona została bardzo dobrze.

Zaledwie pięć lat po magisterium, bo 2005 roku, Agata Piasecka uzyskuje na tym samym Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Podstawą stała się rozprawa doktorska na temat: *Studium lingwistyczne i kulturologiczne rosyjskich frazeologizmów z komponentami сердце i душа*. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Jarosław Wierzbński, a recenzentami: prof. dr hab. Bożena Ostromecka-Frączak i prof. dr hab. Stanisław Kochman.

Droga zawodowa dr Agaty Piaseckiej rozwijała się klasycznie. Dr Agata Piasecka jako wyróżniająca się absolwentka zaraz po uzyskaniu magisterium została zatrudniona w Katedrze Językoznawstwa Instytutu Rusycystyki Uniwersytetu Łódzkiego. Od 2005 roku zatrudniono ją na stanowisku adiunkta w Katedrze Językoznawstwa (obecnie Zakładzie Przekładu i Lingwistyki) Instytutu Rusycystyki (obecnie Instytutu Studiów Wschodnioeuropejskich) Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie pracuje do chwili obecnej. Nadto w latach 2007–2008 Habilitantka pracowała równolegle na stanowisku starszego wykładowcy w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Płocku. Natomiast w latach 2002–2003 prowadziła również zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka rosyjskiego w Wojewódzkim Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „Wiedza” w Łodzi.

1. Rozwój naukowy dr Agaty Piaseckiej przed uzyskaniem stopnia doktora nauk humanistycznych

Wprawdzie do oceny w procesie habilitacyjnym zwykle nie brany jest pod uwagę rozwój badawczy habilitanta przed uzyskaniem stopnia doktora, ten okres bowiem staje się podstawą procesu doktoryzowania, to jednak w przypadku dr Agaty Piaseckiej – **osoby niezwykle uzdolnionej z ogromnym potencjałem naukowym, popartym niespotykaną pracowitością** – odstępuję od tej reguły, gdyż uważam, że jest to ważny okres aktywności naukowej, jest to bowiem pierwszy etap kształtowania się dojrzałości naukowej Habilitantki. Nawet skrótowe zasygnalizowanie Jej działań naukowych przed doktoratem pozwala przybliżyć nam okres kształtowania się Habilitantki jako badacza, entuzjastki nauki i równocześnie pokazuje, jakie różnorodne kręgi tematyczne znajdowały się w obrębie Jej pierwszych zainteresowań naukowych. Ad rem.

Już przed uzyskaniem stopnia doktora nauk humanistycznych Agata Piasecka rozpoczęła intensywną działalność naukową i naukowo-organizacyjną. Przystępując do doktoratu miała w swym dorobku czternaście artykułów, w tym jedenaście opublikowanych w kraju, a trzy – za granicą. Nadto aktywnie uczestniczyła w sześciu konferencjach naukowych o charakterze międzynarodowym.

W tym okresie działalności Agaty Piaseckiej zauważa się zainteresowanie **problematyką bachiczną**. Wspomniana tematyka w kontekście rosyjskiej leksyki i frazeologii podjęta została podczas pisania pracy magisterskiej. Materiałem badawczym w znakomitej większości były dane wyekscerpowane z rosyjskojęzycznych zbiorów anegdot, a ponadto materiały słownikowe (głównie leksyka podstandardu). „Badania nad leksyką i frazeologią bachiczną – jak pisze Habilitantka – miały charakter eksploracyjny i odegrały istotną rolę metodologiczną w dalszym rozwoju moich zainteresowań naukowych. Praca z autentycznym, żywym materiałem językowym, silnie nacechowanym potocznością i ekspresją, pozwoliła mi wypracować sposób analizy uwzględniający nie tylko strukturę językową jednostek, lecz także ich funkcjonowanie w potocznym obrazie świata. Doświadczenia te znalazły bezpośrednie rozwinięcie w późniejszych badaniach frazeologicznych”.

Artykuły związane z zasygnalizowaną problematyką powstały przed doktoratem i ukazały się w krajowych czasopismach punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tj. artykuł na temat: *Особенности тематического разряда фразеологизмов при характеристике мира пьяницы (на материале лексикографических*

разработок и анекдотов ukazał się w „Przeglądzie Rusycystycznym” (2001), a artykuł: *Przegląd rosyjskich jednostek językowych związanych z tematyką bachiczną* w „Studiach Słowianoznawczych” (Piotrków Trybunalski 2005). W ramach zagranicznej serii wydawniczej „Beiträge zur Slavistik” (Frankfurt am Main–Berlin–Bern–Bruxelles–New York–Oxford–Wien 2002) został wydany artykuł pt. *Пьяные слова*.

2. Rozwój naukowy dr Agaty Piaseckiej po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych

Po uzyskaniu stopnia doktora Agata Piasecka jeszcze mocniej angażuje się w pracę naukową i naukowo-organizacyjną. Warto podkreślić, że po doktoracie dorobek Habilitantki znacznie się powiększył. A mianowicie, opublikowała szesnaście artykułów w czasopismach krajowych, czternaście rozdziałów w monografiach wydanych w Polsce, trzynaście artykułów wydanych za granicą (w tym jeden we współautorstwie), jeden skrypt, dwie książki o charakterze dydaktyczno-naukowym, redagowała lub współredagowała trzynaście prac zbiorowych, była recenzentem wydawniczym monografii wieloautorskiej oraz wydała jeden słownik i dwie monografie naukowe, z których jedna stała się podstawą procesu habilitacyjnego. Ponadto czynnie uczestniczyła w trzydziestu dwóch konferencjach naukowych, w tym jedenastu zagranicznych i dwudziestu jeden krajowych.

Już samo ilościowe przytoczenie dorobku naukowego Habilitantki po uzyskaniu stopnia naukowego doktora stawia dr Agatę Piasecką w grupie najlepszych doktorów, starających się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

STUDIA KONCEPTUALNE O PROFILU SEMANTYCZNO-KULTUROWYM

Na szczególną uwagę w dorobku naukowym Pani Doktor zasługują, moim zdaniem, publikacje książkowe wraz z cyklami artykułów w określonym kręgu tematycznym. Należy do nich, między innymi, monografia autorska na temat: *Studium lingwistyczne i kulturologiczne rosyjskich frazeologizmów z komponentami cepдye i dyuua*, która – jak pisze Autorka – jest skróconą i zmodyfikowaną wersją doktoratu. Monografia prezentuje wysoki poziom merytoryczny, co docenili recenzenci doktoratu, kierując w swoich recenzjach pracę do druku.

Zwykle monografia, będąca podstawą procesu doktoryzowania nie staje się przedmiotem opisu w procesie habilitowania, tu jednak uczynię wyjątek, gdyż problematyka

monografii stanowi pewien etap w kręgu badawczym Habilitantki i wraz z cyklem artykułów tematycznych tworzy spektrum badań, które sama Habilitantka określa mianem: **Studia konceptualne o profilu semantyczno-kulturowym**. Drugim argumentem decydującym o włączeniu monografii w ocenę jest wysoki poziom badań naukowych Habilitantki, zaprezentowany w tym kręgu tematycznym, co podkreśla uzyskanie dojrzałości filologicznej Habilitantki już w tym okresie.

Na krąg tematyczny: **Studia konceptualne o profilu semantyczno-kulturowym** składa się 21 artykułów, w których problematyka lingwistyczna osadzona została w szerokim kontekście kulturowym. Zwartą pracą na ten temat staje się wspomniana monografia na temat: *Studium lingwistyczne i kulturologiczne rosyjskich frazeologizmów z komponentami cepдыe i дыуа* oraz prace poświęcone frazeologizmom z wymienionymi komponentami, które dotyczą opisu obrazu świata zawartego w utrwalonych wyrażeniach języka rosyjskiego.

Agata Piasecka prezentuje się w tym cyklu badań jako uzdolniona badaczka, która nie boi się wkraczać w krąg językowo-kulturowy i sięgać do współczesnych metod opisu kognitywnego z wykorzystaniem, między innymi, takich narzędzi opisu jak profilowanie, metafora kognitywna, domeny itd. Agata Piasecka zaprezentowała w monografii i cyklu prac rezultaty badań nad frazeologią w szerokim ujęciu interdyscyplinarnym. Do korpusu opisywanych jednostek włączyła tzw. łączliwe związki frazeologiczne oraz materiał paremiologiczny. W celu przeprowadzenia analizy – jak wspomniałam wcześniej – sięgnęła po osiągnięcia współczesnego językoznawstwa kognitywnego. Taki zabieg pozwolił Habilitantce na wyeksponowanie aspektów mentalnościowych i kulturologicznych utartych wyrażeń. Łącznie dr Agata Piasecka opisała przeszło 600 frazeologizmów, które poparte zostały licznymi przykładami użycia z literatury pięknej. Cały materiał ujęty w monografii Habilitantka przedstawiła ponadto w pięciu zestawieniach, które prezentowały relacje funkcjonalno-semantyczne między frazeologizmami zawierającymi komponent *cepдыe* i frazeologizmami ze składnikiem *дыуа*. Zebrane jednostki językowe reprezentują zarówno język ogólny, jak i jego odmiany gwarowe. Niewątpliwie sporządzone zestawienia, jak i analiza samych przykładów, może stanowić punkt wyjścia dla dalszych badań konfrontatywnych.

Wybór tematu frazeologizmów z komponentem *душы* i *серца*, dokonany przez Habilitantkę był nieprzypadkowy. Rozpatrywanie tak emocjonalnych jednostek frazeologicznych pozwoliło odkryć ich fenomen i rolę, jaką pełnią w językowym obrazie świata wewnętrznego człowieka, szczególnie rosyjskiego. Monografia i bezpośrednio związany z nią cykl artykułów wpisuje się w szereg prac przedstawiających związek kultury i

języka oraz stanowi istotny wkład do badań nad językowym obrazem świata uczuć, jaki odtwarzali polscy i rosyjscy lingwiści. Walorem pracy są liczne odniesienia pozajęzykowe o charakterze społeczno-kulturowym, a nawet związane z psychologią, teologią, etyką czy antropologią kultury, bez których trudno byłoby dotrzeć do źródeł niektórych frazeologizmów.

O wartości tego etapu badań decyduje nie tylko zakres zgromadzonego materiału, lecz przede wszystkim sposób jego interpretacji. Habilitantka konsekwentnie traktuje frazeologię jako źródło wiedzy o sposobach konceptualizowania rzeczywistości, łącząc analizę znaczenia z rekonstrukcją jego motywacji, konotacji, metaforyzacji i kulturowego zakorzenienia. Wykorzystanie narzędzi językoznawstwa kognitywnego pozwoliło Jej wykazać, że pojęcia o wysokiej nośności antropologicznej są w języku konceptualizowane poprzez odwołanie do doświadczenia cielesnego, percepcji, codziennej praktyki poznawczej oraz utrwalonych wzorców kulturowych. Istotnym walorem tych badań jest konsekwentne łączenie danych językowych z wiedzą pozalingwistyczną, obejmującą m.in. kontekst religijny, społeczny i kulturowy.

Zakres podejmowanych problemów wykracza przy tym poza wspomniane już koncepty *cepдye* i *дыуа*. W kolejnych pracach Habilitantka analizowała również takie pojęcia, jak *strach*, *śmierć*, *głowa* czy *intelekt*, a także stereotypowe wyobrażenia *kobiety* utrwalone w rosyjskich przysłowiach i porzekadłach oraz jednostki językowe związane z *mówieniem*. Zróżnicowanie materiału nie prowadzi jednak do rozproszenia problematyki. Przeciwnie, poszczególne studia łączy wspólna perspektywa badawcza: rekonstrukcja sposobów postrzegania, konceptualizowania i wartościowania rzeczywistości utrwalonych w języku. Szczególnie istotne jest w tym kontekście pokazanie, że struktury pojęciowe ujawniane przez frazeologię są kształtowane zarówno przez doświadczenie fizyczne i poznawcze człowieka, jak i przez wzorce kulturowe, religijne oraz społeczne.

Na uwagę zasługuje również konsekwentne wykorzystywanie przez Agatę Piasecką metafory i metonimii jako mechanizmów organizujących proces konceptualizacji. Analizowane jednostki pokazują, że doświadczenie rzeczywistości materialnej i cielesnej stanowi podstawę językowego ujmowania treści abstrakcyjnych, umożliwiając ich poznawcze porządkowanie i wartościowanie. Tym samym badania te wpisują się w nurt współczesnych studiów nad językowym obrazem świata, a zarazem pokazują, że frazeologia może być traktowana jako szczególnie wartościowe źródło rekonstrukcji kulturowo utrwalonych sposobów interpretowania rzeczywistości.

Za szczególnie istotny rezultat tego etapu dorobku należy uznać **wypracowanie spójnego aparatu interpretacyjnego**, opartego na połączeniu analizy semantycznej z perspektywą kognitywną i kulturową. Habilitantka nie ogranicza się bowiem do opisu znaczeń jednostek frazeologicznych, lecz konsekwentnie zmierza do rekonstrukcji mechanizmów ich konceptualizacji oraz zawartych w nich sposobów wartościowania. **Tak ukształtowany warsztat badawczy stanowił istotne zaplecze metodologiczne dla późniejszych badań nad frazeologią animalistyczną i antropocentryzmem językowym.**

W tym sensie **Studia konceptualne o profilu semantyczno-kulturowym** należy traktować nie jako zbiór odrębnych analiz poświęconych poszczególnym konceptom, lecz jako spójny etap kształtowania się indywidualnego programu badawczego Habilitantki. Wypracowane wówczas sposoby interpretacji doświadczenia, metaforyzacji, wartościowania i językowego obrazu świata znalazły następnie zastosowanie w badaniach nad relacją człowiek–zwierzę, prowadząc do zasadniczego przesunięcia perspektywy: od analizy poszczególnych konceptów i językowych obrazów fragmentów rzeczywistości ku systemowej rekonstrukcji antropocentrycznych sposobów konceptualizowania świata. W tym właśnie sensie omawiany fragment dorobku stanowi istotny fundament intelektualny i metodologiczny osiągnięcia habilitacyjnego.

Wyniki badań z prezentowanego zakresu Habilitantka przedstawiła na jedenastu konferencjach naukowych zorganizowanych w Polsce (Sosnowiec, Łódź, Pobierowo), Rosji (Moskwa, Kazan) oraz Ukrainie (Kijów). Wszystkie referaty po uzupełnieniach zostały opublikowane w seriach wydawniczych („Studia Słowianoznawcze” – Piotrków Trybunalski, 2002, 2005), czasopismach („Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica Rossica” – Łódź 2003, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011, 2012; „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Rossica” – Łódź 2025; „Стил” – Belgrad 2009; „Південний архів” – Chersoń 2002; „Система і структура східнослов’янських мов” – Kijów 2017) i monografiach wieloautorskich (*Teoretyczne i praktyczne aspekty badań semantyki i stylistyki* 2012; *Актуальные проблемы русского языка и методики его преподавания: традиции и инновации* 2011; *Świat Słowian w języku i kulturze XI: Wybrane zagadnienia z literatur i kultur słowiańskich* 2010; *Język, tożsamość i komunikacja międzykulturowa. Księga pamiątkowa ofiarowana doktor Bożenie Zinkiewicz-Tomanek* 2010; *Język a rzeczywistość. Rusycystyczne studia konfrontatywne* 2005; *Świat Słowian w języku i kulturze V: Językoznawstwo* 2004; *Aktualne problemy semantyki i stylistyki tekstu. Studia komparatywne i opisowe* 2004; *Perspektywy dyskursu religijnego, czyli przyjęcie Kaina* 2004; *Świat Słowian w języku i kulturze IV: Językoznawstwo* 2003).

Trudno w recenzji odnieść się szczegółowo do każdego artykułu Habilitantki, gdyż recenzja nie miałaby wówczas końca, a pozostają jeszcze do omówienia inne kręgi Jej zainteresowań badawczych, na czele z monografią stanowiącą podstawę postępowania habilitacyjnego. Już jednak z zasygnalizowanej analizy kręgu tematycznego **Studia konceptualne o profilu semantyczno-kulturowym** wyłania się wyraziście dojrzała naukowo sylwetka Językoznawczyni, która merytorycznie, precyzyjnie i wnikliwie podejmuje różnorodne zagadnienia językowe, przedstawiając je w interesującym ujęciu metodologicznym i z uwzględnieniem ich szerokiego kontekstu kulturowego.

STUDIA DOTYCZĄCE LEKSYKOGRAFII SŁOWIAŃSKIEJ

Następny krąg tematyczny w badaniach naukowych Habilitantki stanowią **studia dotyczące leksykografii słowiańskiej**. Kolejną książką w tym cyklu i w dorobku naukowym dr Agaty Piaseckiej jest: *Polsko-ukraiński słownik frazeologiczny*, wydany we współautorstwie z rodzimą użytkowniczką języka ukraińskiego mgr Iją Tuliną-Blumental. W pracy nad tą pozycją ważną rolę odegrała współpraca z redaktorem językowym (również rodzimą użytkowniczką języka ukraińskiego) mgr Marią Horkavtschuk z Uniwersytetu Justusa Liebiga w Giessen. Powstanie słownika uzupełniło w leksykografii polskiej i ukraińskiej lukę w zakresie opracowań leksykograficznych konfrontujących współczesną frazeologię języków polskiego i ukraińskiego. Jest to bowiem pierwszy polsko-ukraiński słownik frazeologiczny, wydany w Polsce. Praca nad słownikiem trwała blisko pięć lat, by w 2016 roku ukazał się słownik, opublikowany w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego. Ze względu na duże zainteresowanie publikacją Wydawnictwo podjęło na początku 2017 roku decyzję o zwiększeniu nakładu, a pod koniec 2025 r. – o wykonaniu dodruku.

Słownik zawiera około 1200 par jednostek. Część słownikowa została wzbogacona o wstępne informacje na temat celu przygotowania tego typu opracowania, jego zawartości merytorycznej, budowy i sposobu korzystania z zawartego w nim materiału leksykograficznego. Autorki określają celowość przygotowania słownika następującymi słowami:

„Słownik jest pracą oryginalną na gruncie frazeologii słowiańskiej, skierowaną do studentów ukrainistyki, dziennikarzy, tłumaczy, slawistów, badaczy frazeologii, miłośników języka i kultury ukraińskiej w Polsce oraz języka i kultury polskiej na Ukrainie”.

Prześledzenie słownika pozwala stwierdzić, że może mieć on dwojakie zastosowanie. Z jednej strony może być wykorzystany w praktycznym komunikowaniu się w języku obcym

jako materiał pomocniczy i w pracy tłumaczy, z drugiej zaś strony jest doskonałym źródłem materiału w pracach naukowych w zakresie frazeologii porównawczej polsko-ukraińskiej.

Walorem słownika jest przygotowanie przedmowy, jak i zasadniczego rozdziału wstępnego w dwóch wersjach językowych: polskiej i ukraińskiej, co znacznie poszerza krąg odbiorców. Słownik zawiera również wykaz bibliografii. Dwoma ważnymi uzupełnieniami słownika są: *Indeks polskich frazeologizmów* i *Indeks ukraińskich frazeologizmów*. Obydwa indeksy znacznie ułatwiają korzystanie ze słownika. Sugerowałabym jedynie w przyszłości przy przygotowywaniu kolejnej wersji słownika wprowadzenie do zamieszczanych indeksów odnośników do numerów stron w słowniku, co w znacznym stopniu ułatwiłoby czytelnikowi odnajdowanie interesujących go jednostek frazeologicznych.

Celem *Słownika* – jak piszą Autorki – „była korelacja frazeologizmów polskich z ich odpowiednikami ukraińskimi. Opracowanie zawiera wyłącznie jednostki aktywne w obydwu językach, niemające charakteru przestarzałego. W słowniku znajdują się związki tożsame pod względem znaczenia. Są nimi zarówno klasyczne idiomy, jak i przysłowia, porzekadła oraz słowa skrzydlate”

Uważam, że takie różnorodne morfologicznie i semantycznie spectrum frazeologiczne, zaproponowane przez Autorki wzbogaca wiedzę o języku polskim i ukraińskim zarówno w zakresie frazeologii, jak i aspektów kulturowych obydwu języków.

O doborze frazeologizmów – jak stwierdzają Autorki słownika – decydowała ich obrazowość i dynamika formy wewnętrznej. Podczas zbierania materiału Językoznawczynie zauważyły, że bardzo często podstawy obrazowe w konfrontowanych językach słowiańskich są całkowicie niepodobne do siebie albo przynajmniej częściowo się różnią. Ten aspekt badań został zreferowany w części wstępnej słownika, zatytułowanej *Ogólna charakterystyka materiału leksykograficznego*. Autorki sygnalizują w nim wspomniane zagadnienie, zachęcając językoznawców do jego głębszego opisu w formie osobnej monografii.

Warto podkreślić, że niektóre pary frazeologizmów w słowniku zostały rozszerzone o jednostki synonimiczne. Spowodowało to znaczne powiększenie całego korpusu, ale też ukazało bogactwo systemów frazeologicznych, ich rozpiętość semantyczną.

Dr Agata Piasecka wyznacza dla siebie perspektywę badań w zakresie frazeologii polsko-ukraińskiej:

„Słownik nie ogranicza się do prostego zestawienia odpowiedników znaczeniowych, lecz ujmuje frazeologizmy jako nośniki kulturowo uwarunkowanych obrazów świata, które w języku polskim i ukraińskim często realizują się poprzez odmienne podstawy metaforyczne. W tym sensie opracowanie ma nie tylko wymiar praktyczny, lecz także poznawczy,

umożliwiający analizę podobieństw i różnic w konceptualizacji rzeczywistości w obu językach. Zaproponowany model opisu może stanowić punkt odniesienia dla dalszych badań konfrontatywnych nad frazeologią języków słowiańskich”.

Bardzo podoba mi się jako recenzentce taka twórcza naukowa aktywność Habilitantki, która już planuje poszerzenie swoich badań leksykograficznych o dalsze obszary frazeologii porównawczej.

W podsumowaniu kręgu leksykograficznego zainteresowań dr Agaty Piaseckiej wyróżnia się również Jej działalność konferencyjna. Habilitantka na poszczególnych etapach prac nad *Słownikiem* prezentowała części badań na konferencjach naukowych: dwóch w Polsce oraz jednej na Ukrainie. Dużym wyróżnieniem było dwukrotne zaproponowanie Pani Doktor przez organizatorów konferencji naukowej «Мир языка – Мир в языке» w Kijowie zaprezentowania rezultatów swoich badań podczas obrad plenarnych. Przedstawiona na konferencji prezentacja badań frazeologii porównawczej polsko-ukraińskiej spotkała się z aprobatą międzynarodowego środowiska lingwistów. Warto podkreślić, że dr Agata Piasecka omawiała wydany słownik, wygłaszając referaty nie tylko w języku polskim, lecz również w języku rosyjskim czy ukraińskim. Dr Agata Piasecka wraz ze współautorką słownika na podstawie materiału słownikowego opracowała dwie publikacje. Pierwsza z nich pt. *О структуре и содержании польско-украинского словаря фразеологизмов (к проблеме проекта)*, ukazała się w 2014 roku w wieloautorskiej monografii *W kręgu zagadnień semantyki i stylistyki*. Druga publikacja zaś na temat: *Польсько-український фразеологічний словник (структура, зміст, перспективи)*, została opublikowana w wersji ukraińskiej w 2015 roku w zbiorze prac naukowych *Система і структура східнослов'янських мов*.

STUDIA TEORETYCZNE ZWIĄZANE Z FRAZEOLOGIA

Kolejna problematyka badawcza nawiązuje również do *Polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego*, który został omówiony w części badań leksykograficznych i ze względu a swój charakter przynależy do obydwu tematów badawczych: leksykografii i frazeologii, stając się jakby pomostem łączącym badania Habilitantki.

Przeglądowe spojrzenie na całość badań naukowych dr Agaty Piaseckiej wydaje się potwierdzać słowa samej Habilitantki: „Znacząca część mojego dorobku naukowego koncentruje się wokół problematyki frazeologii, rozumianej zarówno jako przedmiot badań teoretycznych, jak i obszar zastosowań leksykograficznych oraz dydaktycznych. Początkowo moje zainteresowania dotyczyły frazeologii języka rosyjskiego, jednak w toku dalszych badań

zakres ten został poszerzony o perspektywę konfrontatywną, obejmującą język polski i ukraiński. W ramach tego nurtu powstał m.in. *Polsko-ukraiński słownik frazeologiczny*, w którym dokonałam analizy i porównania struktury oraz obrazowości frazeologizmów o zbliżonym znaczeniu w obu językach”.

Początkowa faza badań nad frazeologią była zatem poświęcona zagadnieniom teoretycznym. Habilitantka w swoich pracach analizuje rozumienie terminu *frazeologia* przez polskich i rosyjskich specjalistów. Zagadnieniu temu dr Agata Piasecka poświęciła dwa artykuły: *O jednostce frazeologicznej w świetle rosyjskich i polskich koncepcji lingwistycznych (szkieł informacyjny)*; *Способы понимания термина 'фразаология' в теории и лексикографической практике*. Autorka, analizując wąskie i szerokie rozumienie frazeologii, wskazuje na wciąż aktualny w lingwistyce problem wyznaczenia jej granic, który nadal nie doczekał się jednoznacznego rozstrzygnięcia.

Ciekawe są również rozważania Habilitantki na temat różnic między klasycznymi frazeologizmami, porzekadłami a przysłowiami. W celu ich wyjaśnienia Agata Piasecka odwołuje się do różnych ujęć metodologicznych. Natomiast swoje rozważania na temat granicy między synonimią a wariacją przedstawia w artykule *Rozważania o synonimach i wariantach we frazeologii*. Za najbardziej przejrzysty pod względem metodologiczno-praktycznym uznaje leksykalny charakter alternacji, opowiada się tym samym za stanowiskiem Danuty Buttler, że granica między synonimią a wariacją jest czytelna i jednoznaczna, jeśli przyjmie się za rozstrzygające zmiany leksykalne w zakresie wyrazów samodzielnych jako komponentów związków frazeologicznych. Habilitantka zaproponowała także własną typologię wariantów w sferze frazeologii i opisała ją w odrębnym artykule *Типология вариантов в сфере фразеологии*.

W pracy *Rozważania o motywacji jednostek frazeologicznych* Habilitantka zwróciła uwagę na złożoność procesu kształtowania się znaczenia multiwerbizmów. W pełni zgadzam się z Jej opinią, że dla właściwego opisu szeregu jednostek frazeologicznych konieczne jest rozpatrywanie ich zarówno z synchronicznego, jak i diachronicznego punktu widzenia, które wzajemnie dopełniają się.

Artykuły składające się na przedstawiony cykl stanowią podstawę teoretyczno-metodologiczną prowadzonych przez Habilitantkę badań. Zostały one opublikowane w krajowej serii wydawniczej „Studia Słowiańszczyńskie” (2005), czasopiśmie „Система і структура східнослов'янських мов”, wydawanym przez Ukraiński Uniwersytet Państwowy im. M. Drahomanowa w Kijowie, w Ukrainie (2019), sześciu monografiach wieloautorских wydanych w Polsce (*Świat Słowian w języku i kulturze VII: Językoznawstwo* 2006;

Interdyscyplinarność w glottodydaktyce. Język – literatura – kultura 2007, 2009; *Świat Słowian w języku i kulturze VIII: Językoznawstwo, leksykologia, frazeologia* 2007; *Aktualne problemy semantyki i stylistyki tekstu. Studia komparatywne i opisowe* 2009; *Świat przedstawiony w literaturze, kulturze i języku* 2020) i dwóch zbiorach prac naukowych, opublikowanych w Rosji i w Bułgarii (*Studia Polono-Ruthenica: Сборник научных работ памяти профессора Альберта Бартошевича. Казань* 2005; *Десятый международный симпозиум. МАПРЯЛ 2010. Теоретические и методические проблемы русского языка как иностранного в традиционной и корпусной лингвистике. Доклады и сообщения, Велико-Тырново* 2010). Natomiast uwagi dotyczące niezbędnych uściśleń i ustaleń teoretycznych w zakresie frazeologii Habilitantka wygłosiła na siedmiu konferencjach krajowych po doktoracie.

Warto wskazać na dwie cenne monografie z zakresu frazeologii, wydane przez Autorkę. Są to: *Zarys frazeologii współczesnego języka rosyjskiego (ujęcie funkcjonalno-teoretyczne)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2021 oraz *Wybrane zagadnienia z frazeologii rosyjskiej wraz ze słownikiem rosyjskich jednostek stałych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2022. Monografie mają zarówno charakter teoretyczny, jak i praktyczny. Stanowią one źródło wiedzy z zakresu frazeologii rosyjskiej, podane w przystępnej formie dla studentów wraz z szeregiem ćwiczeń utrwalających wiedzę. Wartością obydwu monografii jest dydaktyczna metoda dwujęzycznego (polsko-rosyjskiego) wprowadzenia materiału teoretycznego, która pozwala studentom polskim na przyswojenie terminologii frazeologicznej w języku rosyjskim. Monografie mogą być również proponowane studentom rosyjskim do utrwalenia materiału terminologicznego w języku polskim. Dodatkowym atutem monografii *Wybrane zagadnienia z frazeologii rosyjskiej* jest zamieszczenie słownika rosyjskich jednostek stałych. Monografie oceniam bardzo wysoko zarówno ze względu na ich zawartość merytoryczną, jak i dydaktyczną.

BADANIA DOTYCZĄCE PROBLEMATYKI ZWIERZĘCEJ

Dr Agata Piasecka poświęciła **problematyce zwierzęcej** łącznie dziewiętnaście artykułów naukowych. Siedem z nich ukazało się w punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego czasopismach krajowych „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica Rossica” (2009, 2013), „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego” (2013), „Językoznawstwo” (2023, 2025 dwukrotnie), „Poznańskie Studia Slawistyczne” (2021); sześć w monografiach wieloautorskich wydanych w Polsce (Ze

studiów nad literaturami i językami wschodniosłowiańskimi 2008; *Świat Słowian w języku i kulturze X: Językoznawstwo. Wybrane zagadnienia z leksyki i morfologii języków europejskich* 2009; *Język, kultura i świat roślin. Księga pamiątkowa ofiarowana profesor Halinie Chodurskiej* 2010; *Z zagadnień semantyki i stylistyki tekstu* 2010; *Русский язык в иностранной аудитории – теория, практика, цели и результаты преподавания* 2011; *Коммуникативные аспекты грамматики и текста II* 2020); sześć natomiast zostało opublikowanych za granicą (*Филологические традиции в современном литературном и лингвистическом образовании: Сборник научных статей* (2011); *Славянские языки и культуры: прошлое, настоящее, будущее. Материалы V Международной научно-практической конференции (Иркутск, 21–22 мая 2013 г.)*; *Служение слову. К 70-летию профессора В. Абрамовой. Юбилейный сборник научных трудов* (2014); *Служение слову. К 60-летию профессора Тютки Ивановой. Юбилейный сборник* (2015); *Диалог языков и культур: Россия – Польша* (2015, 2017)).

Przemyślenia stanowiące rezultat eksploracji materiału leksykalnego i frazeologicznego polszczyzny i ruszczyzny w zakresie tematyki animalistycznej Habilitantka prezentowała na ośmiu konferencjach naukowych (trzech zagranicznych i pięciu krajowych).

Zacytowana aktywność naukowa pokazuje znaczenie podjętej problematyki w badaniach naukowych Habilitantki. Po przeanalizowaniu treści wspomnianych artykułów zauważa się różnorodność spojrzeń na analizowany materiał. W danym dorobku tematycznym są artykuły, w których przedmiotem opisu stają się ustabilizowane jednostki językowe o charakterze metafor, porównań i frazeologizmów, zawierające komponent zoonimiczny. Habilitantka zwraca uwagę, że leksemy te często stanowią jedynie homonimiczne odpowiedniki nazw przedstawicieli fauny. Choć w istocie nie mają związku ze zwierzętami, wywołują skojarzenia ze światem fauny, dzięki czemu wypowiedzi, w których występują, zyskują większą ekspresywność i wyrazistość. Zagadnienie to Agata Piasecka podjęła w artykułach: *Świat zwierząt jako inspiracja dla rozwoju leksyki i frazeologii*; *Odzwierzęce nazwy osób w rosyjskiej leksyce i frazeologii*; *Rosyjskie frazeologizmy z leksemami o realnym i pozornym znaczeniu 'zwierzę'*.

Część prac Habilitantki dotyczy związku świata zwierząt z kulturą europejską, a w szczególności z folklorem. W artykule *Отражение наблюдений за миром животных в русской фразеологии* dr Agata Piasecka opisała frazeologizmy animalistyczne bez komponentu zwierzęcego, których powstanie należy traktować jako efekt realnych spostrzeżeń dotyczących wyglądu, zachowania, upodobań czy wzajemnych relacji poszczególnych przedstawicieli fauny i awiafauny. W artykule Habilitantka doskonale

uchwyciła mechanizmy motywacji jednostek językowych, dzięki którym wyraz metaforyzuje się, włącza w skład porównania, klasycznego frazeologizmu czy jednostki paremicznej. Warto podkreślić, że Habilitantka sięgnęła również do grupy jednostek slangowych, ukazujących kierunki rozwoju i przekształcania się przestrzeni semantycznych różnych jednostek językowych.

Niezwykłe jest również sięgnięcie przez Agatę Piasecką do problematyki glottodydaktycznej poprzez pokazanie, w jaki sposób materiał frazeologii animalistycznej można wykorzystać do kształcenia kompetencji językowej w języku obcym, w tym wypadku rosyjskim. Uwagi na ten temat dr Agata Piasecka przedstawiła w artykule *Об использовании анималистической фразеологии на занятиях русского языка как иностранного*. Zaproponowała uporządkowanie frazeologii animalistycznej według pól tematycznych, obejmujących m.in. jedzenie, pracę, zdrowie i charakterystykę człowieka, a następnie pokazała możliwości wykorzystania tak dobranego materiału do rozwijania różnych komponentów kompetencji językowej. Zdaniem Autorki, frazeologizmy mogą służyć nie tylko wzbogacaniu zasobu leksykalnego i poznawaniu kulturowo uwarunkowanych sposobów konceptualizacji rzeczywistości, lecz także ilustrowaniu zagadnień z zakresu gramatyki funkcjonalnej, ortoepii, ortografii i interpunkcji. Walorem tego ujęcia jest zatem dostrzeżenie wielofunkcyjności frazeologii animalistycznej i połączenie jej wymiaru językowo-kulturowego z praktyką dydaktyczną.

Badania w zakresie tematyki animalistycznej przybrały również w pracy naukowej Habilitantki perspektywę konfrontatywną. Na konferencjach w Moskwie oraz Irkucku wygłosiła referaty: *Общая характеристика зоонимов 'коза' и 'козел' в русском и польском языках (на примере фразеологизмов)* oraz *Kilka uwag na temat obrazu bydła w polskiej i rosyjskiej frazeologii*, które zostały później opublikowane w formie artykułów w wydawnictwach naukowych obydwu uczelni wyższych.

W kolejnych artykułach danej problematyki: *Potencjał semantyczno-pragmatyczny leksemów bydło i skot w języku polskim i rosyjskim*; *Wizerunek świni w języku polskim i rosyjskim (na podstawie materiału leksykograficznego)*; *Циелё/теленёк в языковом просторнстве польского и русского языков*, Autorka sięga do analizy etymologicznej, semantycznej i pragmatycznej jednostek frazeologicznych z komponentem animalistycznym. Zauważa, że wyrazy *bydło* i *skom* posiadają różną zawartość semantyczną i dostrzega, że konotacje znaczeniowe zoonimów zmieniały się na przestrzeni wieków. Warstwa frazeologiczna odzwierciedliła związek postrzegania *bydła/skoma* jako symbolu dostatku, co jednoznacznie koreluje z najstarszymi znaczeniami omawianych leksemów. W ostatnim z

wymienionych artykułów Habilitantka pokazuje rozwój podstawowego znaczenia zoonimicznego na płaszczyźnie asocjacyjnej, warunkowanej odniesieniami kulturowymi, utrwalonymi w malarstwie czy literaturze (na przykład *świniowóz* ‘autobus dowożący młodzież do szkoły’; *ta, co krzaka i ma kręcony ogon*; *ta, co ryje i koryta przewraca*; *kwiczół*).

W ramach omawianej problematyki powstała również monografia autorska pt. *Językowe portrety zwierząt hodowlanych w przestrzeni semantyczno-kulturowej polszczyzny i ruszczyzny (na materiale frazeologii)*. Monografia składa się z wstępnej części pierwszej – teoretycznej, która stanowi wprowadzenie do frazeologii animalistycznej, zasadniczej części drugiej – praktycznej, w której Habilitantka opisała językowe portrety wybranych zwierząt hodowlanych w polszczyźnie ruszczyźnie oraz zakończenia, bibliografii, wykazu stosowanych kwalifikatorów, streszczenia w języku angielskim i informacji od Redakcji.

Wprowadzenie zawiera uwagi wstępne, w których dr Agata Piasecka przedstawia przyjęte w pracy rozumienie frazeologii, korespondujące z koncepcją frazematyki W. Chlebdy. Uczony pod tym pojęciem rozumie jedną z odmian frazeologii, a mianowicie frazeologię nadawcy. Jest to określana przez W. Chlebdę „frazeologia pragmatyczna” czy „frazeologia w ruchu”, która odpowiadać ma na pytanie, co w naszych wypowiedziach jest cudze i zapożyczone, a co własne, osobiste, wynikające z naszej inwencji twórczej, wyprodukowane „w sposób jednorazowy i niepowtarzalny”. Habilitantka podaje również przyjęty dla potrzeb materiału badawczego termin: *frazeologia animalistyczna*, który będzie stosować w pracy wymiennie i traktować go jako równoznaczny z terminami: *frazeologia zoomorficzna*, *fauniczna*, *zwierzęca*.

Kolejnym zagadnieniem podjętym we wprowadzeniu jest przegląd badań językoznawczych z zakresu tematyki zwierzęcej. Przegląd badań prowadzony jest bardzo logicznie, merytorycznie i z wielu punktów widzenia. Prace dotyczące tematyki zwierzęcej zgrupowane zostały w zależności od sposobu ich analizy lingwistycznej w następujących grupach: pod kątem funkcji pragmatycznych jednostek animalistycznych; konotacji, symboliki i związku jednostek animalistycznych z kulturą; dociekań semantycznych w kontekście jednostek animalistycznych; problemów ekwiwalencji językowej i przekładu jednostek animalistycznych; problemów antropocentryzmu frazeologii animalistycznej oraz metaforyzacji leksyki zwierzęcej

Materiał analityczny wyekscerpowany został z dostępnych Agacie Piaseckiej 114 polsko- i rosyjskojęzycznych opracowań leksykograficznych. Jednostki frazeologiczne przekraczają liczbę 2500 związków różnego typu: klasycznych idiomów, przysłów,

porzekadeł, słów skrzydlatych, terminów. Autorka zastosowała metodę opisu panchronicznego, konfrontując dane dwu języków słowiańskich.

Gatunki zwierząt, które zostały opisane w monografii, nie były dotąd poddane analizie językowej na materiale obejmującym różnorodne pod względem genetycznym i gatunkowym ustabilizowane związki polszczyzny i ruszczyzny. Dzięki wykorzystaniu metody definicji kognitywnej podczas konfrontowania tak sobie bliskich języków, jak polski i rosyjski, dr Agata Piasecka starała się wydobyć z języka te elementy, które świadczą o specyfice postrzegania fragmentów rzeczywistości przez Polaków i Rosjan. To właśnie wyrazy związane z wymienionymi przedstawicielami fauny tworzą największą ilość frazeologizmów animalistycznych w badanych językach.

W rozdziale pt. *Antropocentryzm w kontekście badań nad frazeologią animalistyczną* Habilitantka podzieliła materiał egzemplifikacyjny według kryterium „ludzkiego oglądu rzeczywistości” zamkniętej w języku. Językowy obraz świata nie stanowi bezpośredniego odzwierciedlenia rzeczywistości pozajęzykowej. Jest to odbicie wyprofilowane przez człowieka, kognitywna interpretacja zjawisk otaczających ludzi. Aksjologiczny model antropocentryczny realizuje opozycję *dobre – złe*, w której odbija się reguła pejoratywizacji wszystkiego, co związane ze sferą *animal*. Odzwierciedla on system wartości i antywartości Polaków i Rosjan. Największej ilości zwierząt Polacy i Rosjanie przypisują lenistwo (*koń, szkapra, byk, wół, cielę, świnia, cap, конь, лошадь, мерин, кляча, корова, бык, вол, свинья, боров, козел*), upór (*koń, szkapra, wół, koza, kozioł, cap, baran, конь, лошадь, кобыла, мерин, бык, теленок, свинья, коза, козел, баран*) oraz skłonność do agresji i złości (*koń, krowa, byk, kozioł, krowa, бык, теленок, козел, жеребец*) itd. Wyodrębniony przez Habilitantkę model – perceptywny – realizuje z kolei dwie opozycje: *ładne – brzydkie* oraz *przyjemne – nieprzyjemne*. Reprezentujące go jednostki stanowią wyraz oglądu rzeczywistości z perspektywy takich ludzkich zmysłów jak: wzrok, słuch i węch.

Rozdział drugi części wprowadzającej poświęcony został charakterystyce konotacji, jakie przysługują frazeologizmom zwierzęcym. Jego tytuł brzmi: *Konotacja w kontekście badań nad frazeologią animalistyczną*. W rozdziale zasygnalizowane zostały pewne aspekty, które zostały rozwinięte w analitycznej części monografii i szczegółowo podsumowane w zakończeniu. Mimo genetycznej bliskości polszczyzny i ruszczyzny – pisze Agata Piasecka – ich warstwy frazeologiczne w zakresie tematyki animalistycznej zdają się wykazywać szereg istotnych różnic. Tylko Polacy widzą na przykład w zwierzętach istoty zawistne (*koza*), zawzięte (*koza, baran*), którym brakuje zdrowego rozsądku (*koza*) czy wrażliwości (*świnia*). Rosjanie przypisują przedstawicielom fauny również szereg innych przywar, jakich z kolei

Polacy nie kojarzą ze zwierzętami. Są to: skłonność do plotkarstwa (*свинья, боров, корова*), brak konsekwencji (*коза*), nachalność (*теленки*), rozwiązłość (*овца*), brak sumienia i honoru (*свинья*) i in.

Zakończenie pracy stanowią obszerne definicje wszystkich spośród omówionych w części analitycznej gatunków zwierząt prowadzone z punktu widzenia: wyglądu zewnętrznego, preferencji żywieniowych, poruszania się, funkcjonowania organizmu, przypisywanej sprawności intelektualnej, przypisywanych cech charakteru, sposobu i miejsca życia, wydawanych odgłosów, wydzielanych zapachów, relacji z człowiekiem, relacji między zwierzętami oraz cyklu życiowego.

Podsumowując ten etap pracy naukowej warto podkreślić różnorodność metodologiczną analiz lingwistycznych zaproponowaną przez Autorkę, które pozwoliły Jej na wielopoziomowe: semantyczno-etymologiczno-asocjacyjno-kulturowe opisanie jednostek frazeologicznych z komponentem animalistycznym lub konotującym cechy zwierząt.

Zaprezentowany rozwój badań nad leksyką i frazeologią animalistyczną prowadził stopniowo od analiz poszczególnych zoonimów i mechanizmów ich funkcjonowania w języku do ujęcia bardziej całościowego, koncentrującego się na relacji człowiek–zwierzę. Istotnym etapem na tej drodze była wspomniana monografia *Językowe portrety zwierząt hodowlanych w przestrzeni semantyczno-kulturowej polszczyzny i ruszczyzny (na materiale frazeologii)*, która pozwoliła uporządkować i skonfrontować wyniki wcześniejszych badań oraz ujawniła dominującą rolę perspektywy antropocentrycznej w analizowanym materiale. **Kontynuowane w kolejnych latach studia w naturalny niejako sposób doprowadziły do przeformułowania problematyki badawczej: antropocentryzm – początkowo stanowiący jeden z aspektów analiz – stał się ich główną kategorią interpretacyjną i osią organizującą dalsze badania.** W konsekwencji dotychczasowe ustalenia dotyczące metaforyzacji, wartościowania, stereotypów kulturowych i ekspresywności frazeologizmów zostały włączone w szerszą refleksję nad językowym obrazem relacji *homo–animal*. Jej rezultatem jest monografia *Człowiek w relacji ze zwierzętami hodowanymi: lingwistyczne studium antropocentryzmu (na podstawie polskich i rosyjskich frazeologizmów animalistycznych)*, przedstawiona w niniejszym postępowaniu jako główne osiągnięcie naukowe.

Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1571 ze zm.)

Osiągnięciem, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy, jest monografia autorska pt. *Człowiek w relacji ze zwierzętami hodowanymi: lingwistyczne studium antropocentryzmu (na podstawie polskich i rosyjskich frazeologizmów animalistycznych)*, wydana w 2025 roku przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Praca stanowi rezultat wieloletnich zainteresowań Habilitantki frazeologią animalistyczną, językowym obrazem świata, procesami konceptualizacji oraz mechanizmami wartościowania utrwalonymi w języku. Jednocześnie nie jest ona jedynie kontynuacją wcześniejszych badań, lecz ich **wyraźnym przeformulowaniem i metodologicznym uporządkowaniem**, ponieważ centralnym przedmiotem analizy staje się antropocentryzm rozpatrywany poprzez językową konceptualizację relacji człowiek–zwierzę.

Jak napisała Habilitantka: „problem antropocentryzmu stał się dla mnie naturalną i konieczną dominantą badawczą, integrującą dotychczasowe ustalenia dotyczące wartościowania, stereotypów, metaforyzacji oraz funkcji dydaktycznej frazeologizmów z komponentem zwierzęcym. Analiza tych zjawisk pozwoliła nie tylko uchwycić relację *homo–animal* w szerszej perspektywie humanistyki ekologicznej, lecz także zaproponować systemową, wielopoziomową interpretację językowego obrazu zwierząt, która ostatecznie przyjęła formę monografii przedstawionej jako osiągnięcie główne.

Monografia wpisuje się w nurt badań nad językowym obrazem świata oraz antropocentryzmem w języku i kulturze. Jej przedmiotem jest analiza polskich i rosyjskich frazeologizmów animalistycznych z komponentem zoonimicznym oznaczającym wybrane zwierzęta hodowlane (*bydło, trzodę chlewną, konie, owce, kozy*), ujęta w perspektywie antropocentrycznej. A zatem w centrum rozważań umieszczony został **człowiek jako twórca, użytkownik i interpretator języka**, a nie – jak w większości dotychczasowych opracowań – same obrazy zwierząt utrwalone w systemie frazeologicznym.

Podstawowym założeniem monografii jest teza, że frazeologia animalistyczna nie tylko odzwierciedla potoczne wyobrażenia dotyczące świata fauny, lecz przede wszystkim pełni funkcję narzędzia językowego konstruowania obrazu człowieka, ujawniając sposób wartościowania rzeczywistości, hierarchizowania bytów oraz projektowania cech ludzkich na świat pozaludzki. Analizowane jednostki frazeologiczne Habilitantka traktuje jako nośniki kulturowych sensów, w których relacja *homo–animal* zostaje podporządkowana antropocentrycznemu porządkowi poznawczemu i aksjologicznemu.

Zasadniczą tezą niniejszej monografii jest przekonanie, że frazeologia animalistyczna – mimo pozornego odniesienia do świata fauny – stanowi przede wszystkim narzędzie językowej autodefinicji człowieka. Utrwalone w polszczyźnie i ruszczyźnie związki frazeologiczne z komponentami zoonimicznymi zarówno opisują zwierzęta, jak i ujawniają sposób, w jaki człowiek postrzega samego siebie, porządkuje rzeczywistość i ustanawia hierarchie aksjologiczne. Antropocentryzm – jak zauważa Habilitantka – jawi się tu nie jako uboczny efekt metaforyzacji, lecz jako zasada organizująca procesy semantyczne, konotacyjne i wartościujące obecne w analizowanych językach słowiańskich.

Habilitantka rozpoczyna swoje rozważania od szerokiego rozpoznania dotychczasowego stanu badań nad frazeologią animalistyczną. Przedmiotem zainteresowania wcześniejszych opracowań były m.in. znaczenia i konotacje zoonimów, stereotypowe wyobrażenia zwierząt, ich funkcjonowanie w porównaniach i frazeologizmach, materiał paremiologiczny oraz kulturowe i aksjologiczne uwarunkowania jednostek animalistycznych. Badania te stworzyły bogatą podstawę materiałową i interpretacyjną dla dalszych analiz.

Na tym tle Autorka dostrzega jednak istotną lukę badawczą. Dotychczasowe opracowania koncentrowały się w znacznej mierze na językowym obrazie zwierzęcia, podczas gdy znacznie słabiej rozpoznany pozostawał problem tego, **w jaki sposób obraz zwierzęcia służy językowej konceptualizacji samego człowieka**. Autorka proponuje zatem zmianę perspektywy: zwierzę nie jest dla niej wyłącznie obiektem językowego opisu, lecz staje się swoistym medium poznawczym, poprzez które człowiek mówi o sobie, swoich cechach, zachowaniu, potrzebach i systemie wartości.

Monografia proponuje tym samym zmianę statusu frazeologii animalistycznej jako przedmiotu badań: z materiału służącego rekonstrukcji językowego obrazu zwierząt staje się ona przede wszystkim źródłem wiedzy o sposobach konceptualizacji człowieka, jego cielesności, psychice, zachowaniu, systemie wartości i relacjach społecznych. W tym ujęciu analiza frazeologii animalistycznej prowadzi do ujawnienia sposobów, w jakie człowiek konceptualizuje i wartościuje samego siebie.

Istotną luką w dotychczasowych badaniach pozostawał również brak pogłębionych analiz porównawczych frazeologizmów zawierających komponenty zoonimiczne odnoszące się do zwierząt hodowlanych. Mimo ich silnego zakorzenienia w codziennym doświadczeniu człowieka oraz tradycji kulturowej, były one dotąd ujmowane w sposób fragmentaryczny, najczęściej jako element szerszych klasyfikacji tematycznych. Tymczasem zwierzęta gospodarskie, ze względu na ich **funkcjonalne podporządkowanie człowiekowi, pracy,**

produkcji i kontroli, stanowią szczególnie wyrazisty materiał do rekonstrukcji antropocentrycznych mechanizmów wartościowania oraz hierarchizowania świata.

Dobór materiału nie ma zatem charakteru arbitralnego. Zwierzęta hodowlane stanowią szczególny obszar badawczy, gdyż relacja człowieka z nimi jest historycznie związana z użytkowaniem, pracą, zależnością, opieką, kontrolą i wartością ekonomiczną. Pozwala to wyjątkowo wyraźnie uchwycić antropocentryczne mechanizmy konceptualizacji i wartościowania.

Walorem prezentowanej monografii jest również jej **wymiar kontrastywny**. Zestawienie materiału polskiego i rosyjskiego pozwala Habilitantce nie tylko wykazać znaczną wspólnotę antropocentrycznych mechanizmów konceptualizacji, lecz także uchwycić różnice w sposobach profilowania zoonimów, rozkładzie ich konotacji oraz aksjologicznym wartościowaniu. Dzięki temu monografia wykracza poza opis dwóch paralelnych zasobów frazeologicznych i wykorzystuje konfrontację językową jako narzędzie rekonstrukcji wspólnych i specyficznych sposobów konceptualizacji relacji *homo–animal*.

Takie ujęcie łączy dwa obszary badań, które w dotychczasowej refleksji często funkcjonowały oddzielnie: badania nad językowym obrazem zwierząt oraz badania nad językowym obrazem człowieka. Szczególnie istotne jest przy tym założenie, że frazeologia animalistyczna nie tylko utrwała określone wyobrażenia o świecie fauny, lecz również **ujawnia sposoby poznawania, klasyfikowania i wartościowania rzeczywistości przez człowieka**.

W tym właśnie miejscu sytuowałabym jeden z najważniejszych walorów koncepcyjnych monografii. Habilitantka nie pyta wyłącznie, jakie zwierzęta przedstawia język i jakie cechy im przypisuje?, ale stawia pytanie o charakterze bardziej zasadniczym: **co sposób przedstawiania zwierząt mówi o człowieku jako podmiocie konceptualizującym i wartościującym rzeczywistość?** Przesunięcie to nadaje analizie wymiar wyraźnie antropocentryczny i stanowi podstawę całej konstrukcji badawczej.

Szczególnie interesującym rezultatem analizy jest **ujawnienie mechanizmu podwójnej metaforyzacji**, w którym cecha ludzkiego doświadczenia zostaje najpierw przypisana zwierzęciu, a następnie zakodowany w ten sposób obraz zwierzęcia zostaje wykorzystany do ponownej charakterystyki człowieka. Mechanizm ten pozwala wyjaśnić charakter wielu stereotypów animalistycznych i pokazuje, że relacja między obrazem człowieka a obrazem zwierzęcia ma charakter zwrotny: człowiek projektuje własne doświadczenia na świat fauny, a następnie wykorzystuje tak skonstruowany obraz zwierzęcia do opisu i wartościowania człowieka.

Praca została osadzona w nurcie językoznawstwa kognitywnego i kulturowego, czerpiącego z koncepcji językowego obrazu świata. Szczególne znaczenie – jak pisze Autorka – „miały tu refleksje nad konotacją, stereotypem i wartościowaniem, a także nowsze propozycje interpretacyjne rozwijające problematykę antropocentryzmu w kierunku ujęć krytycznych. Antropocentryzm nie jest w monografii traktowany wyłącznie jako oczywisty i neutralny paradygmat poznawczy, lecz jako zjawisko kulturowe podlegające analizie, problematyzacji i interpretacji w kontekście językowych mechanizmów hierarchizacji świata istot żywych”.

Agata Piasecka traktuje znaczenie jednostek frazeologicznych jako strukturę obejmującą nie tylko znaczenie leksykalne, lecz również konotacje, stereotypy, doświadczenie cielesne i poznawcze, komponent aksjologiczny oraz kulturowe uwarunkowania interpretacji. Takie stanowisko pozwala jej odejść od czysto opisowego ujęcia materiału i skoncentrować się na mechanizmach jego konceptualizacji. Szczególne znaczenie ma tu analiza metaforyczna i metonimiczna oraz rekonstrukcja sposobów, w jakie doświadczenie człowieka zostaje przeniesione na świat zwierząt. Habilitantka pokazuje tym samym, że przypisywanie zwierzętom określonych cech nie jest przypadkowym zabiegiem stylistycznym, lecz wynika z utrwalonych sposobów poznawania i wartościowania rzeczywistości.

Habilitantka na podstawie interpretacji bogatego i zróżnicowanego materiału językowego oraz jego systematycznym uporządkowaniu, prowadzącym do rekonstrukcji językowego obrazu człowieka utrwalonego w odzwierzęcych metaforach, porównaniach i stereotypach funkcjonujących w polszczyźnie i ruszczyźnie stworzyła **autorski model opisu antropocentryzmu we frazeologii animalistycznej**.

Kluczowym zatem rezultatem monografii jest wypracowanie autorskiej typologii sześciu modeli antropocentrycznych, które porządkują sposoby językowej konceptualizacji relacji człowieka ze zwierzętami hodowanymi w polskich i rosyjskich frazeologizmach animalistycznych. Modele te tworzą spójny aparat interpretacyjny, pozwalający uchwycić mechanizmy wartościowania fauny oraz pośrednio zrekonstruować językowy obraz człowieka jako istoty normatywnej, oceniającej i hierarchizującej rzeczywistość. Dowodzą one, że antropocentryzm nie jest w badanym materiale mechanizmem jednorodnym. Może przejawiać się poprzez postrzeganie zwierzęcia z perspektywy jego użyteczności i funkcji, doświadczenia zmysłowego, cech fizycznych, ruchu i działania, możliwości poznawczych czy wreszcie właściwości charakterologicznych i moralnych. A co najistotniejsze, wypracowanie owego autorskiego modelu antropocentryzmu pozwala wyjaśniać mechanizmy powstawania,

semantycznego profilowania i aksjologicznego nacechowania frazeologizmów animalistycznych.

Habilitationka wyodrębniła następujące modele:

– **Model praktyczny** opiera się na trzech kluczowych opozycjach semantycznych: *pożyteczne – bezużyteczne (szkodliwe), bezpieczne – niebezpieczne, groźne oraz traktowane z troską, z szacunkiem, z czułością – traktowane okrutnie, z pogardą, z ironią;*

– **Model perceptywny** obejmuje frazeologizmy animalistyczne, które odzwierciedlają sposób postrzegania świata fauny przez pryzmat ludzkich zmysłów, przede wszystkim wzroku, słuchu i węchu;

– **Model fizyczny** obejmuje frazeologizmy animalistyczne odnoszące się do kondycji fizycznej człowieka i zwierząt, ujmowanej przez pryzmat siły, zdrowia, wytrzymałości oraz wieku;

– **Model dynamiczny** ujmuje antropocentryczne sposoby konceptualizacji człowieka poprzez metafory ruchu i poruszania się, motywowane obserwacją zwierząt hodowlanych;

– **Model umysłowy** obejmuje frazeologizmy animalistyczne, za pomocą których w polszczyźnie i ruszczyźnie konceptualizowane są procesy poznawcze człowieka, takie jak myślenie, rozumowanie, komunikowanie się, uczenie się, wnioskowanie czy zapamiętywanie;

– **Model charakterologiczny** obejmuje frazeologizmy animalistyczne, za pomocą których w polszczyźnie i ruszczyźnie konceptualizowane są względnie trwałe cechy charakteru człowieka, zwłaszcza te o wyraźnym nacechowaniu moralnym i społecznym, takie jak upór, łagodność, agresja, pracowitość, uległość, zachłanność, nieuczciwość czy brak kultury osobistej.

Typologia ta umożliwia uchwycenie **powtarzalnych mechanizmów antropocentrycznej konceptualizacji**, poprzez które człowiek projektuje własne doświadczenia, potrzeby, właściwości fizyczne i psychiczne oraz system wartości na świat zwierząt. Dzięki temu Habilitationka przechodzi od analizy pojedynczych jednostek frazeologicznych do rekonstrukcji bardziej ogólnych mechanizmów organizujących językowy obraz relacji człowiek–zwierzę. Oryginalność zaproponowanego rozwiązania polega również na integracji różnych wymiarów antropocentrycznej konceptualizacji – praktycznego, sensorycznego, somatycznego, dynamicznego, poznawczego i charakterologiczno-aksjologicznego – w ramach jednego systemu interpretacyjnego.

Z metodologicznego punktu widzenia proponowane ujęcie opiera się na spójnym, wieloaspektowym modelu analizy frazeologii animalistycznej, łączącym założenia semantyki kognitywnej, badań nad konotacją, teorii językowego obrazu świata oraz koncepcji kulturowo

uwarunkowanych stereotypów. Wprowadzenie modeli antropocentrycznych pozwala uporządkować materiał frazeologiczny nie według jego cech formalnych czy leksykalnych, lecz z uwzględnieniem sposobów, w jakie doświadczenie zwierzęcia zostaje przeniesione na człowieka. Wyodrębnione zostały tym samym projekcje o charakterze użytkowym, percepcyjnym, cielesnym, poznawczym, emocjonalnym i aksjologicznym. Takie podejście umożliwia dostrzeżenie powtarzalnych schematów znaczeniowych i wartościujących, które w analizach poszczególnych jednostek frazeologicznych mogą pozostawać rozproszone i trudne do uchwycenia. **Istotnym elementem proponowanego rozwiązania jest wyodrębnienie i systematyczny opis modeli antropocentrycznych, które w dotychczasowych badaniach nad frazeologią animalistyczną nie były ujmowane w sposób tak uporządkowany.**

W toku analizy Habilitantka snuje refleksje podkreślające **ambiwalentny charakter antropocentryzmu**. Bo choć człowiek stanowi nadrzędny punkt odniesienia dla konceptualizacji świata fauny, frazeologia nie służy wyłącznie jego afirmacji. Przeciwnie, utrwalone jednostki mogą pełnić funkcję krytyczną i normatywną, ujawniając ludzką zachłanność, okrucieństwo, bezmyślność czy niewłaściwy stosunek do zwierząt. Antropocentryzm okazuje się zatem mechanizmem nie tylko opisującym i wartościującym świat, ale także umożliwiającym autorefleksję i samokrytykę człowieka.

Autorka w podsumowaniu słusznie zauważa, że znaczenie teoretyczne (modeli) polega przede wszystkim na przesunięciu punktu ciężkości badań z opisu językowych wizerunków zwierząt na analizę antropocentrycznych strategii wartościowania, normowania i hierarchizowania rzeczywistości, ujawniających się w utrwalonych jednostkach frazeologicznych. Modele te pokazują, że zwierzęta nie są w języku celem opisu samym w sobie, lecz funkcjonują jako narzędzia pośredniego, metaforycznego i aksjologicznego opisu człowieka. Ponadto zaproponowane przez Habilitantkę modele antropocentryczne okazały się narzędziem szczególnie użytecznym w ujawnianiu asymetrii wartościowania tych samych zoonimów, różnic w rozkładzie konotacji oraz odmiennych akcentów aksjologicznych obecnych w polszczyźnie i ruszczyźnie.

Zakończenie pozwala również wyraźniej dostrzec główną tezę pracy: **językowy obraz zwierząt jest w znacznym stopniu projekcją ludzkiego sposobu postrzegania rzeczywistości**. Człowiek wykorzystuje doświadczenie związane ze światem zwierząt do opisu samego siebie, a jednocześnie poprzez ten opis ujawnia własne normy, hierarchie wartości i sposoby porządkowania świata.

Podsumowując:

Monografia stanowi **oryginalne i dojrzałe osiągnięcie naukowe**. Praca jest szczegółowym, merytorycznym, wyczerpującym lingwistycznym studium antropocentryzmu, pokazującym człowieka w *relacji ze zwierzętami hodowanymi*. Materiał badawczy stanowią *frazologizmy animalistyczne dwóch języków słowiańskich: polskiego i rosyjskiego*. Jej wartość nie sprowadza się do obszernego materiału empirycznego ani do samego wyboru frazeologii animalistycznej jako przedmiotu analizy. Najistotniejszym wkładem Habilitantki jest **zmiana perspektywy badawczej oraz stworzenie autorskiego modelu interpretacji antropocentryzmu**, pozwalającego uporządkować różnorodne mechanizmy językowego konstruowania relacji człowiek–zwierzę. Oryginalność monografii polega przede wszystkim na **przesunięciu punktu ciężkości z „obrazu zwierzęcia” na „obraz człowieka poprzez zwierzę”**. To właśnie owo przesunięcie sprawia, że praca wnosi nową perspektywę do badań nad frazeologią animalistyczną i językowym obrazem świata. Monografia pozwala także odejść od traktowania antropocentryzmu jako zjawiska jednorodnego i ujawnia jego wewnętrzne zróżnicowanie.

Habilitantka prezentuje się nie tylko jako osoba doskonale przygotowana merytorycznie do podjęcia tego tematu, lecz przede wszystkim jako wnikliwa badaczka sama stawiająca trudne pytania i podejmująca próbę odpowiedzi na nie. Z analizy materiału faktograficznego Habilitantka wychodzi zwycięsko nie tylko poprzez precyzyjne opisy, definicje, ale przede wszystkim poprzez samodzielnie wypracowane modele opisu antropologicznego i własne autorskie podziały tematyczne, które w konsekwencji analizy prowadzą do odkrywczych, dotychczas niepublikowanych wniosków i rezultatów merytorycznych.

DZIAŁAŃ NOŚĆ NAUKOWO-ORGANIZACYJNA I POPULARYZATORSKA

Dr Agata Piasecka od początku swojej pracy na Uniwersytecie Łódzkim, czyli od 2001 roku zaangażowała się działalność na rzecz studentów. W grudniu 2001 roku założyła *Językoznawcze Koło Rusycystów*, funkcjonujące przy Instytucie Rusycystyki, którym kierowała do 2010 roku. Jej działalność w ramach koła koncentrowała się zarówno na tworzeniu przestrzeni dla najzdolniejszych studentów, umożliwiającej im pogłębianie wiedzy z zakresu różnych zagadnień lingwistycznych, jak i na wspieraniu ich rozwoju naukowego oraz promowaniu osiągnięć młodych badaczy. Ważnym elementem tej działalności było przygotowywanie studentów do udziału w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Dr Agata Piasecka towarzyszyła swoim podopiecznym podczas tych wydarzeń,

stwarzając im możliwość po raz pierwszy wystąpienia z własnym referatem, a także konfrontacji swoich zainteresowań i wyników pracy z dokonaniem innych młodych naukowców. Szczególną wagę przywiązywała do merytorycznego poziomu wystąpień studentów, poświęcając wiele czasu na konsultowanie ich prac, pomoc w opracowaniu referatów oraz przygotowanie do publicznej prezentacji. Pod jej opieką studenci uczestniczyli m.in. w Międzynarodowej Konferencji Młodych Naukowców z cyklu *Świat Słowian w języku i kulturze*, organizowanej w Pobierowie. Działalność ta nie tylko rozwijała ich kompetencje naukowe, lecz także stanowiła istotny etap w kształtowaniu ich przyszłych zainteresowań badawczych i ścieżek zawodowych.

Pani Doktor angażowała się również w prace organizacyjne na rzecz Instytutu związane z działalnością naukowo-organizacyjną Instytutu Rusycystyki (obecnie Instytutu Studiów Wschodnioeuropejskich), jak i z opracowywaniem programów kształcenia dla studentów. O jej zaangażowaniu może świadczyć, między innymi, fakt, że dr Agata Piasecka pełniła przez kilka lat funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Rusycystyki Uniwersytetu Łódzkiego.

Była ponadto członkiem Rady Wydziału Filologicznego UŁ, sekretarzem Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej UŁ, członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej, członkiem Rady Instytutu Rusycystyki UŁ, członkiem Rady Dydaktycznej Instytutu Studiów Wschodnioeuropejskich. Brała udział w organizacji dwóch konferencji naukowych w Łodzi (V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Aktualne problemy semantyki i stylistyki tekstu”, 22–24 maja 2014 r., Międzynarodowa Konferencja Naukowa „POLYSLAV”, 10–12 września 2018 r.), a także została zaproszona do komitetu organizacyjnego czterech konferencji zagranicznych w Kijowie (III (2015), IV (2017), V (2019) oraz VIII (2025) edycja z cyklu „Мир языка – Мир в языке”).

Dr Agata Piasecka znana jest również z działalności naukowo-popularyzatorskiej, gdyż prezentowała najnowsze osiągnięcia nauki w przystępnej formie dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w ramach festiwali nauki.

Od 2002 roku do chwili obecnej Habilitantka jest członkinią Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego. Habilitantka w latach 2006 – 2018 była sekretarzem akademickiej serii wydawniczej czasopism pt. „Acta Universitatis Lodziensis”. Folia Linguistica Rossica, organizując wydawanie zeszytów naukowych wspomnianego czasopisma. Pod jej redakcją lub we współredakcji ukazały się zeszyty serii w 2009, 2011, 2012, 2013, 2015, dwukrotnie w 2019, 2020, 2021 oraz 2022 roku. W latach 2020 – 2025 pełniła funkcję redaktora naczelnego

czasopisma. Od 2025 roku jest zastępcą redaktora naczelnego oraz redaktorem sekcji językoznawczej czasopisma *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Rossica*.

Na uwagę zasługują również otrzymane przez dr Agatę Piasecką nagrody i odznaczenia, które dokumentują jej aktywność naukową i dydaktyczną oraz wieloletnią pracę na Uniwersytecie Łódzkim. W 2006 roku otrzymała indywidualną Nagrodę Rektora UŁ II stopnia za osiągnięcia naukowe za *cykl publikacji z zakresu leksyki, semantyki i frazeologii*. W 2017 roku współautorski *Polsko-ukraiński słownik frazeologiczny* został wyróżniony zespołową Nagrodą Rektora UŁ III stopnia za osiągnięcia dydaktyczne. Z kolei w 2023 roku dr Agata Piasecka otrzymała indywidualną Nagrodę Rektora UŁ III stopnia za wyróżniającą działalność dydaktyczną, przyznaną za *cykl publikacji poświęconych współczesnej frazeologii rosyjskiej*.

Jej wieloletnia praca zawodowa została również odnotowana poprzez odznaczenia państwowe. W 2012 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przyznał jej Brązowy Medal za Długoletnią Służbę, natomiast w 2024 roku – Srebrny Medal za Długoletnią Służbę.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

W ramach działalności dydaktycznej dr Agata Piasecka od chwili swojego zatrudnienia w Instytucie Rusycystyki (2001) prowadziła różnorodne zajęcia: kursowe (praktyczna nauka języka rosyjskiego, gramatyka opisowa i funkcjonalna, metodyka nauczania języka rosyjskiego, fonetyka rosyjska, adiustacja tekstu naukowego, filologiczna analiza tekstu, wstęp do językoznawstwa) i fakultatywne (współczesna idiomatyka rosyjska, leksyka podstawu) Wypromowała dotychczas 52 licencjatów, a także była recenzentką 40 prac licencjackich i 48 magisterskich.

Na prośbę profesor E.P. Ivanjan Habilitantka zorganizowała dla studentów z Samary dwie edycje szkoleń naukowych w formie webinarium. Podczas nich przybliżała studentom zagadnienia związane z antropocentryzmem, frazeologią oraz dydaktyką nauczania języka rosyjskiego w szkołach różnego typu. O webinarach tych napisano w rosyjskojęzycznym czasopiśmie WAK («Научный диалог», № 6(54), 2016 г.).

Dr Agata Piasecka jest autorką dwóch książek o charakterze dydaktyczno-naukowym: *Zarys frazeologii współczesnego języka rosyjskiego (ujęcie funkcjonalno-teoretyczne)*, *Wybrane zagadnienia z frazeologii rosyjskiej wraz ze słownikiem rosyjskich jednostek stałych* (obie wydane w Łodzi przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2021, 2022), oraz skryptu *Rosyjska frazeologia i frazeografia. Skrypt z ćwiczeniami do nauki języka*

rosyjskiego dla studentów filologii rosyjskiej (Łódź: Wyd. Primum Verbum, 2012). Mają one charakter teoretyczno-praktyczny i przeznaczone są dla studentów uczących się języka rosyjskiego w szkole wyższej od zera. Autorka w zwięzły sposób zaprezentowała zagadnienia związane z frazeologią jako dyscypliną naukową. Użyteczność wspomnianych prac jest uzasadniona ze względu na fakt, że to właśnie polskie uczelnie coraz częściej są miejscem, gdzie studenci rozpoczynają naukę języka rosyjskiego od podstaw.

Międzynarodowa działalność naukowo-dydaktyczna dr Agaty Piaseckiej łączy prezentację wyników badań własnych z ich wykorzystaniem w kształceniu studentów. Referaty poświęcone dydaktycznym aspektom frazeologii wygłaszała m.in. podczas I Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej „Język rosyjski jako obcy – teoria, praktyka, cele oraz rezultaty nauczania” w 2011 roku, gdzie przedstawiła referat *Об использовании анималистической фразеологии на занятиях русского языка как иностранного*, oraz podczas Międzynarodowej Konferencji Naukowej „POLYSLAV” w 2018 roku, organizowanej przez międzynarodowe Stowarzyszenie Sławistów POLYSLAV z siedzibą w Pradze, skupiające badaczy z Europy, Stanów Zjednoczonych i Japonii. Wystąpienie *Значение фразеологии в преподавании русского языка* wpisywało jej badania nad frazeologią w kontekst glottodydaktyczny, wskazując możliwości wykorzystania materiału frazeologicznego w nauczaniu języka rosyjskiego.

Ważnym przejawem umiędzynarodowienia działalności dydaktycznej był również kilkukrotny udział w programie ERASMUS+. Dr Agata Piasecka prowadziła podczas staży autorskie wykłady i zajęcia dla studentów filologii i sławistyki, poświęcone m.in. frazeologii polskiej, rosyjskiej i ukraińskiej, semantyce jednostek frazeologicznych, rosyjskiej etykiecie językowej oraz antropocentryzmowi we frazeologii animalistycznej. Mobilności te umożliwiły prezentację wyników własnych badań, ich konfrontację z dorobkiem zagranicznych ośrodków sławistycznych oraz nawiązanie i rozwijanie kontaktów akademickich.

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Po doktoracie Habilitantka odbyła trzynaście staży różnego typu w zagranicznych ośrodkach akademickich. Wygłosiła wykłady na uczelniach europejskich w Giessen (Niemcy), Tampere (Finlandia), Szumen i Wielkim Tyrnowie (Bułgaria) oraz w Wilnie (Litwa). Zrealizowała kilka jednorocznych projektów naukowych w ramach dotacji dla młodych naukowców na badania własne w Uniwersytecie Łódzkim. Dwukrotnie

uczestniczyła także w międzynarodowych projektach naukowo-badawczych Katedry Języka Rosyjskiego Uniwersytetu w Szumen (Bułgaria) nt. *Актуальные проблемы болгарской русистики*. Owocem tej współpracy są dwie książki: *Служение слову. К 70-летию профессора В. Абрамовой. Юбилейный сборник научных трудов* (Шумен 2014) i *Служение слову. К 60-летию профессор Тютки Ивановой. Юбилейный сборник* (Шумен 2015). W projekcie brali udział rusycyści z Bułgarii, Polski i Rosji. W wymienionych monografiach opublikowano jeden artykuł autorstwa Habilitantki (*Ціле/теленок в языковом просторстве польского и русского языков*) oraz artykuł, który dr Agata Piasecka przygotowała we współautorstwie z prof. dr hab. E.P. Ivanjan z Uniwersytetu Pedagogicznego w Samarze (*Коннотативные связи по внешнему виду в номинации животных в польском и русском языках*).

Znaczącym polem aktywności międzynarodowej dr Agaty Piaseckiej był również czynny udział w konferencjach naukowych organizowanych przez zagraniczne uczelnie i instytucje badawcze. Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła w 32 międzynarodowych konferencjach, z czego 11 odbyło się poza granicami Polski, m.in. w Moskwie, Smoleńsku, Irkucku, Kazaniu i Kijowie. Wśród zagranicznych organizatorów znajdowały się m.in. Ukraiński Państwowy Uniwersytet im. Mychajła Drahomanowa w Kijowie, Smoleński Uniwersytet Państwowy, Irkucki Państwowy Uniwersytet Lingwistyczny, Rosyjski Uniwersytet Przyjaźni Narodów im. Patrice'a Lumumby, Moskiewski Humanistyczny Instytut Pedagogiczny oraz Kazański Uniwersytet Federalny. Ważnym elementem tej aktywności była współpraca z ośrodkami ukraińskimi, związana przede wszystkim z badaniami nad frazeologią polską i ukraińską oraz pracą nad *Polsko-ukraińskim słownikiem frazeologicznym*.

Międzynarodowy wymiar działalności dr Agaty Piaseckiej znajduje również wyraźne odzwierciedlenie w jej aktywności redakcyjnej, organizacyjnej i publikacyjnej. Od 2006 roku była związana z czasopismem *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Linguistica Rossica*, najpierw jako sekretarz redakcji, a następnie jako redaktor naczelna, natomiast od 2025 roku pełni funkcję zastępcy redaktora naczelnego *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Rossica*. Współpraca redakcyjna obejmuje badaczy reprezentujących ośrodki akademickie m.in. w Kanadzie, Niemczech, Ukrainie, Bułgarii, Finlandii, Stanach Zjednoczonych, Włoszech, Gruzji, Brazylii, Kazachstanie i na Łotwie.

Istotnym przykładem aktywności organizacyjnej była również organizacja V Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Aktualne problemy semantyki i stylistyki tekstu” w 2014 roku, przygotowanej we współpracy z Instytutem Slawistyki Uniwersytetu Justusa

Liebiga w Giessen oraz Katedrą Rusycystyki Uniwersytetu im. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie. Dr Piasecka pełniła funkcję kierownika naukowego konferencji, a następnie współredagowała tom *Z zagadnień semantyki, stylistyki i pragmatyki*. Jej działalność redakcyjna i organizacyjna tworzy zatem trwałą płaszczyznę współpracy między uczonymi z różnych krajów, a zarazem umożliwia jej aktywne uczestnictwo w międzynarodowym obiegu naukowym.

PODSUMOWANIE:

Moja ogólna ocena dorobku naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego **dr Agaty Piaseckiej** jest jednoznacznie **pozytywna i bardzo wysoka**. Wszystkie prace dr Agaty Piaseckiej są na wysokim poziomie merytorycznym, precyzyjne pod względem metodologicznym, poparte szerokimi badaniami empirycznymi, przemyślane i solidnie dopracowane. Godny podkreślenia jest fakt, że artykuły publikowane są nie tylko we własnym wydawnictwie uczelnianym, ale również w wysoko punktowanych czasopismach naukowych w Polsce i za granicą, jak również w krajowych i zagranicznych wydawnictwach o randze międzynarodowej.

Dorobek naukowy dr Agaty Piaseckiej obejmuje aktualnie 57 artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach wieloautorskich, opublikowanych w sześciu państwach: w Bułgarii (w Szumenie i Wielkim Tyrnowie – 3), w Niemczech (we Frankfurcie nad Menem – 1), w Polsce (w Katowicach, Krakowie, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Zielonej Górze – 40), w Rosji (w Irkucku, Kazaniu, Moskwie i Smoleńsku – 8), w Serbii (w Belgradzie – 1) i w Ukrainie (w Chersoniu i w Kijowie – 4).

Jest autorką dwóch książek o charakterze dydaktyczno-naukowym: *Zarys frazeologii współczesnego języka rosyjskiego (ujęcie funkcjonalno-teoretyczne)* oraz *Wybrane zagadnienia z frazeologii rosyjskiej wraz ze słownikiem rosyjskich jednostek stałych* (obie wydane w Łodzi przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2021, 2022), a także współautorką *Polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego* (Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016). Opracowała ponadto skrypt dydaktyczny pt. *Rosyjska frazeologia i frazeografia. Skrypt z ćwiczeniami do nauki języka rosyjskiego dla studentów filologii rosyjskiej* (Łódź: Primum Verbum, 2012). Redagowała lub współredagowała również trzynastę prac zbiorowych (dwie monografie wieloautorskie i jedenaście numerów czasopism).

Reasumując, Habilitantka wydała około 60 pozycji naukowych różnego typu, na które składa się pięć monografii autorskich, słownik, skrypt, tezy, przedmowy, recenzje i redagowane lub współredagowane czasopisma. Co więcej, na druk oczekuje też rozdział w tomie wieloautorskim w wydawnictwie BRILL.

Nadto na uznanie zasługuje różnorodność kręgów badawczych, które stały się przedmiotem dogłębnych studiów dr Agaty Piaseckiej. Są to badania prowadzone w następującej tematyce: bachicznej, frazeologii animalistycznej, leksykografii słowiańskiej, studia teoretyczne z zakresu frazeologii oraz studia konceptualne o profilu semantyczno-kulturowym. Warto również uwzględnić umiejętności dr Agaty Piaseckiej w pracy zespołowej, którą podjęła z Iją Tuliną-Blumental przy realizacji *Polsko-ukraińskiego słownika frazeologicznego*. Ponadto Agatę Piasecką wyróżnia wyjątkowa aktywność konferencyjna, gdyż Habilitantka już od początku swojej drogi w nauce uczestniczyła w licznych międzynarodowych konferencjach naukowych, odbywających się na terenie kraju i za granicą, na których wygłaszała referaty zarówno w języku polskim, jak i rosyjskim czy ukraińskim.

Do wysokiej oceny aktywności naukowo-organizacyjnej wpisuje się także wieloletnia praca Habilitantki jako sekretarza akademickiej serii wydawniczej czasopism pt. „Acta Universitatis Lodziensis”. *Folia Linguistica Rossica*” (lata 2006 – 2025), a obecnie „Acta Universitatis Lodziensis”. *Folia Litteraria Rossica*”. Habilitantka współpracuje także w charakterze recenzenta z czasopismami „Językoznawstwo” oraz „Roczniki Humanistyczne”.

Aktywność naukową Habilitantki oceniam bardzo wysoko. Habilitantka jest już osobą o wysokiej dojrzałości naukowej, w sposób perfekcyjny precyzująca swoje dociekania naukowe, kreatywna w nauce, wytyczająca nowe perspektywy badawcze i tworząca własny warsztat naukowy na najwyższym poziomie merytorycznym.

Z satysfakcją recenzenta stwierdzam, że dr Agatę Piasecką zaliczam do grupy wybitnych Habilitantów, którzy – jak miemam – decydować będą w najbliższych latach o kierunkach rozwoju językoznawstwa, nie tylko polskiego. Cieszy fakt, że polska nauka wykształciła tak wybitną Osobę o ogromnym potencjale naukowym.

KONKLUZJA KOŃCOWA

Biorąc pod uwagę całokształt dorobku naukowo-badawczego **Dr Agaty Piaseckiej**, Jej aktywny udział w badaniach naukowych, jak również znaczące metodologicznie i

poznawczo monografie i publikacje naukowe, a szczególnie monografię przedstawioną jako podstawę procesu habilitacyjnego oraz biorąc pod uwagę aktywność naukowo-organizacyjną, międzynarodową i dydaktyczną Habilitantki, stawiam wniosek o nadanie Pani Doktor Agacie Piaseckiej stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie językoznawstwa.

Ewa Kononowicz